

Alingsås kommuns näringslivsstrategiska program 2021 - 2035

Typ av styrdokument: Strategi
Beslutande instans: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: 2021-06-16
Diarienummer: 2021.083.KS

Gäller för: Kommunövergripande
Giltighetstid: 2021-2035
Revideras senast: 2021-06-23
Dokumentansvarig: Näringslivsstrateg

Innehåll

1.	Inledning	3
1.1.	Bakgrund och syfte	3
1.2.	Genomförande och uppföljning av programmet	3
2.	Alingsås kommuns styrkor	4
2.1.1	Det geografiska läget	4
2.1.2	Ett diversifierat näringsliv	4
2.1.3	En unik stadskärna	5
2.1.4	Landsbygden	5
2.1.5	En hög kompetensnivå	6
2.1.6	Alingsås kommuns utmaningar	6
2.1.7	Förbättra företagsklimatet	7
2.1.8	Planera för tillväxt	7
2.1.9	Säkra kompetensförsörjningen	7
2.1.10	Öka delaktigheten på arbetsmarknaden	7
2.1.11	Möta klimatutmaningen	8
2.1.12	Utveckla infrastruktur och kollektivtrafik	8
3.	Målbild och mål för Alingsås kommuns näringslivs-strategiska program	10
3.1.	Målbild 2035	10
3.2.	Tre underliggande mål och indikatorer	11
3.2.1	Mål 1: Kompetensförsörjning och attraktionskraft	11
3.2.2	Mål 2: Samhällsplanering	12
3.2.3	Mål 3: Företagsklimat och innovationskraft	12
4.	Sex strategier för att stärka näringslivets förutsättningar i Alingsås kommun .	13
4.1.	Strategi: Kompetensförsörjning	13
4.2.	Strategi: Attraktionskraft	13
4.3.	Strategi: Infrastruktur och tillgänglighet	14
4.4.	Strategi: Markberedskap och fysisk planering	14
4.5.	Strategi: Företagsklimat	15
4.6.	Strategi: Innovationskraft	15
5.	Utgångspunkter	16
5.1.	Globala trender	16
5.1.1	Näringslivet är en del av lösningen på samhällsutmaningarna	16
5.1.2	Hållbarhet blir en hygienfaktor för näringslivet	16
5.1.3	Digitaliseringen medför ett paradigmskifte	16
5.1.4	Framtidens jobb är inte definierade än	16
5.1.5	Tillväxten drivs av storstadsregioner	17
5.2.	Regionalt perspektiv	17

1. Inledning

1.1. Bakgrund och syfte

Det näringslivsstrategiska programmet är ett övergripande styrdokument som beskriver hur Alingsås kommun ska arbeta med strategiska näringslivsfrågor på ett långsiktigt, målinriktat och konkret sätt. Syftet med programmet är att tydliggöra och stärka Alingsås kommuns samlade arbete gentemot näringslivet. Det kan till exempel vara genom att ha förståelse för behoven att utveckla infrastrukturen, bereda detaljplanerad mark och underlätta upphandlingar och etableringar. Målet är att det i Alingsås ska finnas goda förutsättningar för ett starkare näringsliv och växande arbetsmarknad så att arbetstillfällena och tillväxt skapas, och att näringslivet ska ha stöd från Alingsås kommun.

Det näringslivsstrategiska programmet har arbetats fram och förankrats i flera steg. Arbetet startade i kommunledningsgruppen och kommunstyrelsens arbetsutskott. Bearbetning av programmet har ägt rum genom ett flertal interna workshops där representanter från berörda förvaltningar diskuterat och processat innehållet. Avstämningar och förankringar har skett med näringslivet genom både Näringslivsrådet samt i en större workshop med deltagare från politik och näringsliv.

Alingsås kommuns näringslivsstrategiska program har koppling till det program som är framtaget av Göteborgs Stad och Business Region Göteborg (BRG) tillsammans med regionens kommuner och näringsliv för perioden 2018-2035. Där är den övergripande målbilden att skapa förutsättningar för 120 000 nya jobb till år 2035. Förbundsstyrelsen i GR har ställt sig bakom programmet och uppmuntrar medlemskommunerna att relatera till de övergripande målen i programmet för att stödja den regionala utvecklingen.

1.2. Genomförande och uppföljning av programmet

Ansvar för genomförande och förverkligande av det näringslivsstrategiska programmet är gemensamt för kommunen som helhet. Strategierna som beskrivs i programmet berör flera av kommunens verksamheter som en del i deras ordinarie uppdrag. Var och en av dem har ansvar att löpande beakta programmets strategier i sina respektive planer. Inom varje strategi finns områden som behöver konkretiseras. Näringslivsenheten har i uppdrag att koordinera programmets genomförande och uppföljning i samråd med berörda förvaltningar, och rapportera till kommunens ledningsgrupp och Näringslivsrådet. Ytterst ansvarar kommundirektör tillsammans med övrig förvaltningsledning för att programmet genomförs.

2. Alingsås kommuns styrkor

Alingsås har en stark identitet och särprägel tack vare sin 400-åriga historia. Kommunen har en gynnsam geografisk placering i ett område med stark tillväxt, både vad gäller antalet invånare och handel, hållbart byggande och turism. Detta skapar behov av attraktiva och hållbara boendemiljöer, samt av lokaler för kommunen och näringslivet, vilket i sin tur kan leda till fler arbetstillfällen.

Alingsås ligger med kort pendlingsavstånd från Göteborg, men samtidigt på tillräckligt avstånd från storstaden för att kunna utvecklas utifrån egna styrkor, kvaliteter och tillgångar. Kommunen har ett starkt näringsliv med hög självförsörjning av arbetsplatser. Alingsås är en plats att åka till, snarare än ifrån. Det ger goda förutsättningar för att utveckla besöksmålet Alingsås för besökare såväl som för affärsresenärer.

Sysselsättningsgraden hos hela befolkningen är hög. Av invånare mellan 20-64 år förvärvsarbetar 83,6%. Motsvarande siffra för Göteborgsregionen är 79,9%. Av de som arbetar i Alingsås tillhör ca 60% det privata näringslivet (2019).

Arbetslösheten i Alingsås är förhållandevis låg. År 2019 låg arbetslösheten på 4,1% vilket kan ställas i relation till rikets genomsnitt på 5,7% och Göteborgsregionens 6,2%.

2.1.1 Det geografiska läget

Alingsås läge i ett storstadsområde med god infrastruktur möjliggör logistikfördelar samtidigt som ett stort arbetsmarknadsområde finns att tillgå. Infrastrukturstråken E20 och Västra Stambanan gör det möjligt att på kort tid nå regionens kärna Göteborg med tåg, buss och bil. Det geografiska läget medför att staden har gränser mot Fyrbodals-Skaraborgs- och Sjuhäradsområdena och därmed rimliga pendlingsavstånd till bland annat Borås, Trollhättan, Skövde och Vårgårda. Det ger tillgång till en stor arbetsmarknad för kommunens invånare och underlättar affärsutbyten och arbetskraft. Det bidrar till Alingsås attraktivitet som bostadsort och arbetsplats, och det stationsnära läget gör att många väljer att arbetspendla med kollektiva färdmedel. Inom Alingsås finns mycket god tillgänglighet med korta avstånd för gående och cyklister, vilket underlättar möten mellan människor och möjligheter för invånare att ha en fungerande vardag.

Alingsås är lokaliserat i Sveriges främsta logistiknav med närhet till internationell flygplats och Skandinavians största hamn. På Göteborg Landvetter Airport finns godsterminaler och lager i nära anslutning till flygplatsen, vilket ger den snabbaste omlastningen av gods i hela Europa.

2.1.2 Ett diversifierat näringsliv

Alingsås präglas av entreprenörskap och små- och medelstora företag. Staden har en rik näringslivshistoria med stark prägel av industri, handel och besöksnäring. Utvecklingen som industristad började med textilindustrins framväxt på 1700-talet. På 1900-talet togs istället jordbruksmarken runt staden successivt i anspråk för industribyggnader. Idag är

Alingsås en handelsstad med levande stadsmiljöer och mötesplatser för invånare och besökare. I nuläget finns förhållandevis gott om arbetstillfällen, sett till att Alingsås kommun ligger i utkanten av en storstadsregion.

Det finns 5118 arbetsställen i Alingsås (2020) som inrymmer allt från multinationella företag till innovativa småföretagare, med tjänster och kompetens som efterfrågas på globala marknader. Cirka 70% tillhör kategorin små- och medelstora företag där majoriteten har 5-25 anställda och finns inom olika branscher. Den diversifierade bredden av företag är en viktig källa till företagarganda och innovation. Detta märks inte minst genom att många nya företag startas i kommunen.

De största privata arbetsgivarna finns inom IT, Industri och tjänstesektorn. Flest anställda har företag inom handeln. Störst sammanlagd omsättning har Alingsås industriföretag som både tillverkar och erbjuder tjänster.

2.1.3 En unik stadskärna

Alingsås välbevarade stadskärna är klassad som riksintresse och karaktäriseras idag av unika butiker och kaféer, småskalig bebyggelse och innergårdar från 1700-talet. Här finns kommunens största utbud av handel, arbetsplatser, kultur, kommunal service och kollektivtrafik, vilket ger staden en egen identitet. Småskaligheten ger goda förutsättningar för ett tryggt samhälle där människor oavsett kön, ålder eller ursprung kan mötas på lika villkor.

Handeln, som är en del av besöksnäringen, är Alingsås största näringsgren sett till antalet anställda. Stadskärnan utgör således ett nav för besöksnäringen, som är en viktig del av samhällsutvecklingen genom att den bidrar till ökad sysselsättning och till stadens attraktivitet, vilket främjar verksamhetsetableringar och en ökad inflyttning till staden.

Alingsås har ett starkt föreningsliv med ett brett utbud av idrott och kultur. Genom föreningslivet träffas människor och i möten föds nya idéer, vilket förstärker livskvalitet och hälsa för kommunens invånare.

2.1.4 Landsbygden

Alingsås kommun har en stor och levande landsbygd som till stor del består av stora sammanhängande skogs- och friluftsområden samt ett flertal tätorter med stark särprägel och identitet. 17% av Alingsås befolkning bor på landsbygden med en majoritet i kommunens norra delar.

I de norra delarna står Sollebrunn som centrum för Bjärkebygden och har god kommunal och kommersiell service. Där finns bland annat kommunens bemannade servicekontor, livsmedelsbutik, vårdcentral, apotek, bank, restauranger, kafé och detaljhandel inom olika branscher. Orten har två sammankorsande vägar och ett bra strategiskt läge i relation till trestadsområdet, vilket underlättar arbetspendling, och en nästan lika stor täthet av arbetstillfällen per invånare som Alingsås centrala delar. Under 2020/2021 har kommunen arbetat med ett planprogram för tätorten Sollebrunn, vars syfte har varit att utreda möjligheterna för utbyggnad av bland annat bostäder och verksamheter. Målbilden är att

Sollebrunn ska vara en attraktiv tätort med bostadstyper för alla faser i livet och med goda förutsättningar för människor att kunna arbeta, mötas och driva företag.

I de södra delarna finns Västra Bodarna och Ingared/Hemsjö. De har betydligt färre arbetstillfällen per invånare, men är däremot starkt kopplade till Alingsås, Göteborg och andra kommuner för arbetsmarknad och utbud av service.

Närheten till natur- och friluftsområden ger goda förutsättningar för människor att ta sig ut i naturen. Destinationen Alingsås växer i takt med att människor hittar till landsbygden. Därmed föds och utvecklas turistmål, natur- och kulturupplevelser samt verksamheter så som gårdsbutiker med närproducerade varor. Genom att lyfta fram det som Alingsås har att erbjuda utanför stadskärnan, öppnar vi ögonen för fler bostäder, livsmedelsproduktion och verksamhetsmark och det kan till viss del mötas av de resurser som finns på landsbygden.

2.1.5 En hög kompetensnivå

Tillgången till arbetskraft med relevant kompetens är en av de viktigaste förutsättningarna för att näringslivet ska vara konkurrenskraftigt. Därför arbetar Alingsås kommun i nära samverkan och dialog med näringslivet för att skapa högkvalitativa utbildningar som matchar arbetsmarknadens kompetensbehov.

Alströmergymnasiet lockar cirka 1000 elever och erbjuder utöver standardprogrammen, särskilda program med riksintagning som handboll- och fotbollsgymnasium. Centralt beläget i Alingsås stadskärna ligger dessutom Campus Alingsås som genom tät samverkan med ett flertal högskolesäten över hela landet erbjuder högskoleprogram på plats i Alingsås. Här finns även en mångfald av spets- och yrkesutbildningar som går att läsa på distans. Tack vare pendlingsavståndet till närliggande kommuner finns dessutom möjlighet att snabbt nå ett flertal högskolor och universitet. Andelen högutbildade i åldern 25-64 år är 43%, vilket kan jämföras med Göteborgsregionens 44,2% och rikets 45%.

2.1.6 Alingsås kommuns utmaningar

Alingsås med sina många styrkor ur ett näringslivsperspektiv, har även ett antal utmaningar de kommande åren för att förbli konkurrenskraftig. Det näringslivsstrategiska programmet utgår från följande utmaningar:

1. Förbättra företagsklimatet
2. Planera för tillväxt
3. Säkra kompetensförsörjningen
4. Öka delaktigheten på arbetsmarknaden
5. Möta klimatutmaningen
6. Utveckla infrastruktur och kollektivtrafik

2.1.7 Förbättra företagsklimatet

Företagsklimatet i kommunen är viktigt för att skapa en bra grogrund för alla företag. Alingsås kommun behöver kraftigt förbättra företagsklimatet genom bättre service och kommunikation till företagen. All verksamhet som bedrivs i Alingsås ska vila på kommunens värdegrund som innefattar öppenhet, engagemang och respekt. Värdegrunden anger tonen i det förhållningssätt som ska prägla den kommunala verksamheten. Ett aktivt förändringsarbete över förvaltningsgränserna pågår för att höja kunskapen om företagets betydelse för kommunen, samt att förstå företagets behov.

Alingsås utgörs till stor del av små och medelstora företag och de behöver stöd att kunna växa. Med tanke på att de mindre företagen, framförallt tjänsteföretagen, växer allt snabbare och står för en högre andel av jobbtillväxten, vill Alingsås kommun ge en bra grogrund och skapa nätverk för dessa företag. Således behöver Alingsås kommun också fortsätta stimulera till att fler företag bildas och har utrymme att växa.

2.1.8 Planera för tillväxt

Alingsås behöver fortsätta att utvecklas och förtätas med fokus på att vara en attraktiv kommun. En väl genomtänkt utbyggnadsstrategi utgör ett viktigt bidrag till att möta den befolkningstillväxt som Alingsås står inför och underlättar dialogen med de aktörer som bidrar till stadens utveckling. Detta arbete pågår och fångas upp inom ramen för arbetet med den nya stadsplanen. Planen ska ange tydlig vägledning i vad, var och i vilken utbyggnadsordning staden ska förtätas och kompletteras för att bidra till förutsägbarhet för fastighetsägare och exploatörer samt ge tydlig vägledning för handläggning av planprioritering, planbesked, detaljplaner och bygglov.

Behovet av verksamhetsmark är stort och Alingsås kommun har en utmaning i att möta efterfrågan. Effektivare planprocesser och mer flexibla detaljplaner behövs för att bättre och snabbare kunna möta näringslivets behov.

Det finns starka samband mellan folkmängden i en region och förmågan att generera tillväxt. Ju större region, desto större utbud av arbetstillfällen, branscher, kompetenser, upplevelser, kultur, varor och tjänster som bidrar till större förutsättningar för tillväxt. Alingsås kommun deltar därför i en samordnad planering för tillväxt både i regionen och lokalt.

2.1.9 Säkra kompetensförsörjningen

Att säkra framtidens kompetensförsörjning är en av utmaningarna för näringslivet. Alingsås kommun behöver bidra till att företag kan tillvarata och attrahera kompetens lokalt, regionalt, nationellt och globalt. En nära samverkan med skola och näringsliv är en viktig faktor för att säkra framtidens kompetens.

2.1.10 Öka delaktigheten på arbetsmarknaden

Samtidigt som kompetensbehovet är stort, står många utanför arbetsmarknaden och över hälften av dem är utrikesfödda. Trots att arbetslösheten i Alingsås har ökat mindre än i regionen och riket, finns det risk att ungdomar och utrikesfödda hamnar i utanförskap eller

att människor riskerar att hamna i långtidsarbetslöshet. Alingsås kommun behöver fortsätta att verka för utbildning och fortbildning som motsvarar näringslivets kompetensbehov, både i dagsläget men även långsiktigt, där ett gemensamt synsätt kring framtida behov skapas.

2.1.11 Möta klimatutmaningen

FN:s medlemsländer har genom antagande av Agenda2030 kommit överens om 17 globala mål för en hållbar utveckling. Syftet är att fram till år 2030 uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling världen över.

Utifrån de globala målen i Agenda 2030 har Alingsås kommun antagit en policy för hållbar utveckling. Policyn beskriver hur alla i Alingsås ska bidra till att nå de globala målen utifrån grundpelarna hållbarhet, jämlikhet, frihet och fattigdomsbekämpning. Policyn tydliggör kommunens förhållningssätt till hållbar utveckling och definierar principer för implementering av hållbarhetsaspekter i hela kommunens verksamhet. Det innefattar bland annat att skapa förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling genom samverkan med näringsliv, föreningsliv, myndigheter och invånare och att ha en verksamhetsutveckling som gynnar kommunen och dess invånare. Med denna bakgrund har förslag kring social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet lagts i kommunens budget 2021-2023.

I Västra Götaland har kommuner, region, akademi och företag kommit överens om att ställa om till en fossiloberoende region till år 2030. Alingsås är en av kommunerna som har skrivit under dessa målsättningar.

2.1.12 Utveckla infrastruktur och kollektivtrafik

Lika viktigt som att stärka tillgängligheten inom Alingsås, är det att stärka den till och från kommunen. Tillgängligheten till närliggande kommuner i och utanför regionen är dessutom mycket god. Att fortsätta förbättra tillgänglighet via tåg, väg och flyg är avgörande för den framtida konkurrenskraften.

Genom att addera järnvägsspår till Västra stambanan skulle det vara möjligt att stärka och underlätta trafikflöden och pendlingsmöjligheter ytterligare. Goda pendlingsmöjligheter är en viktig pusselbit för Alingsås kommun i takt med att den regionala konkurrensen ökar när det gäller att attrahera kompetens, investeringar och etableringar. I Alingsås pendlar nästan dubbelt så många ut ur kommunen som in till kommunen. År 2018 pendlade 8 506 personer ut från kommunen, vilket motsvarar drygt 40% av alla förvärvsarbetande invånare i Alingsås. Det är främst till Göteborg som utpendlingen sker. I dagsläget är Göteborg, Lerum och Vårgårda de kommuner som har den starkaste kopplingen till Alingsås kommun vad gäller arbetsmarknad och pendling.

Det finns också potential i att öka utbytet mellan Alingsås och Borås, samt med trestadsområdet. En effektiv kollektivtrafik, tillgänglig via ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät i hela Alingsås, främjar arbetet för en hållbar utveckling ur ett såväl socialt som ekologiskt och ekonomiskt perspektiv.

Infrastrukturstråken E20 och Västra Stambanan genomskär Alingsås tätort, vilket medför barriärer. Fler kopplingar under och över dessa barriärer behöver utvecklas för att binda samman staden. Ett exempel på detta är Krangatans förlängning.

Därtill är det nödvändigt med en god och hållbar utveckling utmed E20 genom kommunen och särskilt genom Alingsås stad. Utmaningen att väga stadens behov av minskade barriärer och att nyttja vägen för stadens bästa, står mot det övergripande behovet av nationell framkomlighet.

Genom att förädla dagens infrastrukturer går det att skapa goda resursmöjligheter med alla trafikslag, vilket bidrar till flexibilitet hos människor. Alingsås har idag mycket goda grundförutsättningar för denna typ av utveckling, tack vare täta strukturer inom tätorterna.

3. Målbild och mål för Alingsås kommuns näringslivsstrategiska program

3.1. Målbild 2035

Som en ledstjärna för målbilden finns Alingsås kommuns Vision 2040 som ger en framtidsbild av Alingsås och som vägleder planeringsarbetet inför framtiden:

Alingsås är Västsveriges vackraste kulturstad i en levande bygd. Genom nytänkande, engagemang och tillgänglighet skapar vi livskvalitet för alla.

Målbilden för Alingsås kommuns näringslivsstrategiska program uttrycker att näringslivet ska ha stöd från Alingsås kommun, vilket bland annat kan bestå av en effektiv handläggning av ärenden, positiva attityder och ett gott bemötande. Stödet kan också uttryckas i de övergripande processerna, exempelvis genom en hållbar samhällsplanering som skapar möjligheter för företag att växa, skolor som utvecklar bra kompetens, samt genom ett stort utbud av bostäder av olika slag:

I Alingsås finns goda förutsättningar för ett starkt, diversifierat näringsliv och en växande arbetsmarknad. Det ska vara enkelt att driva företag och genom kommunikativ och serviceinriktad dialog, ska Alingsås kommun möjliggöra för företag att växa och etablera sig.

Målbilden är nedbruten i tre underliggande mål: kompetensförsörjning och attraktionskraft, samhällsplanering samt företagsklimat och innovationskraft. Målen för 2035 har formulerats i dialog med näringsliv, lokala företagsföreningar, politiker, förvaltningar och bolag, samt regionala samarbetspartners.

Alingsås kommuns kvantitativa målbild är att skapa förutsättningar för 3 700 ytterligare jobb i kommunen fram till 2035. Den kvantitativa målbilden har direkt koppling till regionens övergripande mål om 120 000 ytterligare jobb till 2035. Med ytterligare jobb avses minst 3 700 fler sysselsatta från 2016 till 2035.

Målbilden är satt utifrån förväntad befolkningsökning i regionen, i relation till den förväntade ökningen av sysselsättningsgraden från år 2016, då den regionala processen med de näringslivsstrategiska programmen påbörjades. I beräkningen har hänsyn tagits till hur stor del av Göteborgsregionens totala mängd arbetstillfällen Alingsås hade år 2016.

Med sysselsättning menas i det här fallet dagbefolkning 16–64 år som har arbetsplats i Alingsås. Dagbefolkningen består av individer som bor och arbetar i Alingsås, samt de som inpendlar för arbete i kommunen.

År 2010 var 14 406 personer i sysselsättning i Alingsås och 2019 var motsvarande siffra 16 567. Det motsvarar en genomsnittlig ökning om 240 personer per år, eller 2 161 personer för hela perioden. Omvärldsfaktorer så som befolkningstillväxt, verksamhetsetableringar och/eller avvecklingar är några exempel på vad som kan påverka den framtida utvecklingen.

3.2. Tre underliggande mål och indikatorer

För att uppnå den långsiktiga målbilden har tre underliggande mål formulerats. Målen ska bidra till goda förutsättningar för ett starkare näringsliv och växande arbetsmarknad, och de tar fasta på de strategiska områden som det näringslivsstrategiska programmet omfattar.

Till varje mål kopplas prioriterade indikatorer och önskvärt läge för dessa, för att kunna följa målens utveckling vid uppföljning. De prioriterade indikatorerna kommer kontinuerligt att ses över för att säkerställa att de mäter vad som avses, samt kompletteras om nya indikatorer uppkommer som är bättre lämpade till att mäta måluppfyllelse.

I följande stycken beskrivs vart och ett av målen, de prioriterade indikatorer som används för att följa målens utveckling, samt önskat läge för dessa indikatorer.

3.2.1 Mål 1: Kompetensförsörjning och attraktionskraft

Alingsås kommun tillvaratar kompetens och attraherar talang.

Det första målet har fokus på människan och att tillvarata varje människas inneboende drivkraft och talang. För att lyckas nå målet, krävs ett strategiskt arbete inom kompetensförsörjning och attraktionskraft.

Prioriterade indikatorer:

- Arbetslöshetsstatistik
- Större urval av vuxenutbildningar, praktikplatser, kommunala feriejobb och lönestödsanställningar.
- Större räckvidd och medieeffekter i press och media
- Besöksstatistik
- Handelsindex

Önskat läge:

- Fler människor i arbete
- Ökad samverkan mellan näringsliv och skola
- Aktiv marknadsföring av platsen Alingsås mot olika målgrupper
- Fler och längre besök inom besöksnäringen
- En välmående handel

3.2.2 Mål 2: Samhällsplanering

Alingsås kommun erbjuder goda förutsättningar för en hållbar tillväxt.

Det andra målet har fokus på att skapa en hållbar tillväxt ur samtliga dimensioner – den ekonomiska, den ekologiska och den sociala. För att lyckas nå målet krävs ett strategiskt arbete inom samhällsplaneringsområdet, inklusive infrastruktur, tillgänglighet, markberedskap och fysisk planering.

Prioriterade indikatorer:

- Produktivitet (BRP/capita och förädlingsvärde/sysselsatt)
- Andel sysselsatta i Alingsås kommuns lokala arbetsmarknad
- Planlagd verksamhetsmark

Önskat läge:

- Produktiviteten i Alingsås kommun ska öka
- Ökad andel sysselsatta i Alingsås kommuns lokala arbetsmarknad
- Fler etableringar

3.2.3 Mål 3: Företagsklimat och innovationskraft

Alingsås kommun har ett gott klimat för företagande och innovation.

Det tredje målet har fokus på näringslivsklimatet och att skapa gynnsamma förutsättningar för nya företag att etableras, befintliga företag att växa och innovationer att utvecklas. För att lyckas nå målet krävs ett strategiskt arbete inom företagsklimat och innovationskraft.

Prioriterade indikatorer:

- SKR:s Löpande Insikt
- Svenskt Näringslivs sammanfattande omdöme
- Fler nystartade företag
- Antal företag/100 invånare

Önskat läge:

- Förbättrat resultat i Svenskt Näringslivs företagsranking och SKRs Löpande Insikt
- Ökad tillväxt på den lokala företagsmarknaden

4. Sex strategier för att stärka näringslivets förutsättningar i Alingsås kommun

Utifrån de utmaningar som Alingsås kommun står inför, samt de prioriteringar som framkommit internt i kommunen och i dialogen med näringslivet, har sex strategiska områden identifierats. För att kommunen ska lyckas uppnå målbilden, måste ett strategiskt arbete drivas inom samtliga dessa områden. Dessa strategier och insatser är specifika för det näringslivsstrategiska programmet och finns inte lika tydligt uttryckta i något annat av Alingsås kommuns styrande dokument.

Insatserna i programmet är av strategisk snarare än operativ karaktär. Det operativa genomförandet av programmet sker inom ramen för kommunens verksamheters ordinarie arbete. Utifrån dialogen med näringslivet är det avgörande att det operativa genomförandet präglas av nytänkande, handlingskraft och samverkan. Dessa aspekter bör genomsyra arbetet inom samtliga strategiska områden. Nedan beskrivs sex strategiska områden, dess huvudstrategier samt insatser.

4.1. Strategi: Kompetensförsörjning

Alingsås kommun tillvaratar och attraherar kompetens

Tillgången till arbetskraft med relevant kompetens är en av de viktigaste förutsättningarna för att näringslivet ska vara konkurrenskraftigt och fortsätta utvecklas. För att säkra morgondagens kompetensförsörjning ska Alingsås kommun arbeta aktivt med att tillvarata den kompetens som finns lokalt och regionalt, samt verka för att attrahera internationell kompetens.

Det gör Alingsås kommun bäst genom följande insatser:

- Utveckla skola-näringslivssamverkan och stimulera de entreprenöriella förmågorna genom utbildningssystemet.
- Utveckla relevanta utbildningar som arbetslivet efterfrågar.
- Möjliggöra för fortbildning och kontinuerligt lärande på arbetsplatsen.
- Verka för bättre matchning och snabbare validering av kompetenser tillsammans med näringslivet för ökad delaktighet på arbetsmarknaden.

4.2. Strategi: Attraktionskraft

Alingsås kommun är en attraktiv plats att verka, bo, besöka och studera i.

Alingsås kommun ska vara en attraktiv plats att besöka, bo och verka i. Därmed behöver Alingsås kommun leverera en god samhällsservice och förmedla berättelsen om det attraktiva Alingsås.

Det gör Alingsås kommun bäst genom följande insatser:

- Verka för att attrahera investeringar och stödja företagsetableringar.
- Verka för ett starkt föreningsliv.
- Aktivt marknadsföra och lyfta platsen genom att utveckla berättelsen om Alingsås kommun.
- Erbjuder en effektiv och högkvalitativ kommunal organisation som bidrar till livskvalitet.

4.3. Strategi: Infrastruktur och tillgänglighet

Alingsås har en fungerande infrastruktur och god tillgänglighet

Med sitt geografiska läge med närheten till Göteborg, E20, väg 180, Västra Stambanan samt i anslutning till regionens starka position som internationell logistiknod har Alingsås ett mycket strategiskt läge som ett nav med förbindelser i alla väderstreck. Det ger god tillgänglighet för både människor och gods. En samlad stadskärna med bra möjlighet för gång och cykel bidrar till korta avstånd inom staden.

Det gör Alingsås kommun bäst genom följande insatser:

- Verka för effektiva, hållbara resor med alla trafikslag, såväl inom kommunen som inom upptagningsområdet för den lokala marknaden.
- Tillvarata Alingsås strategiska placering vid E20 och Västra stambanan, samt närheten till Göteborgs hamn och Göteborg Landvetter Airport.
- Verka för omställningen till en smart kommun genom att ta tillvara digitaliseringens möjligheter.

4.4. Strategi: Markberedskap och fysisk planering

Alingsås kommun erbjuder verksamhets- och bostadsmark i rätt lägen

För att underlätta näringslivets etableringar och expansion behöver Alingsås kommun planera för tillväxt. Alingsås befinner sig i ett utvecklingssprång. Genom att skapa förutsättningar för fastighetsmarknadens aktörer går det att möjliggöra för utvecklandet av lokaler för näringslivets behov. Dessutom kan kommunen erbjuda verksamhetsmark i lägen som stärker utvecklingen av en hållbar region.

Det gör Alingsås kommun bäst genom följande insatser:

- Bedriva en mark- och lokalförsörjning med insikt om näringslivets etablerings-, expansions- och innovationsbehov.
- Stärka och utveckla strategiska lägen som möter näringslivets behov av tillväxt.
- Utarbeta detaljplaner som fungerar för ett föränderligt näringsliv och möjliggör snabbare etableringar.

4.5. Strategi: Företagsklimat

I Alingsås är det enkelt att driva företag

Ett positivt företagsklimat är en förutsättning för att näringslivet ska fortsätta välja Alingsås som bas för etablering och expansion. Varje möte med kommunen ska präglas av ett positivt bemötande och alltid ha de vi finns till för i fokus. Vid inköp och upphandling är det viktigt att små och medelstora företag får möjlighet att delta.

Det gör Alingsås kommun bäst genom följande insatser:

- Fortsätta att aktivt arbeta med attityder och förståelse mellan företagare och kommunen.
- Arbeta med att förenkla kommunens processer med kunskap och förståelse för både kommunens och näringslivets utmaningar.
- Arbeta i samverkan med externa aktörer för att stödja nyföretagande samt utveckling av små och medelstora företag.
- Fortsätta att stärka dialog och kommunikation mellan kommunen och företagen.

4.6. Strategi: Innovationskraft

Alingsås kommun stärker näringslivets förutsättningar för innovation

Alingsås är en del av Sveriges viktigaste industriregion, som är basen för flera globala kunskapsintensiva företag. Det skapar unika förutsättningar att vara testarena för utveckling av ny teknik, nya processer och affärsmodeller, som kan lösa framtidens samhällsutmaningar. Alingsås kommun ska bidra till utvecklingen genom att stödja näringslivets förutsättningar för innovation och vara öppen för innovationer i den kommunala verksamheten.

Det gör Alingsås kommun bäst genom följande insatser:

- Delta i strategiska samverkansprojekt där olika kompetenser möts, och där det finns en kommunnytta.
- Ta tillvara näringslivets lösningar på samhällsutmaningarna.
- Dra nytta av regionens innovationssystem och kunskapscentrum.
- Möjliggöra för fler företag att delta i kommunens upphandlingar.
- Bidra till att nya idéer och entreprenörskap får möjlighet att utvecklas.

5. Utgångspunkter

5.1. Globala trender

Alingsås ingår i en region med ett starkt, diversifierat näringsliv som agerar på en global marknad. Därmed påverkas både näringsliv, kommun och regionen av ett antal globala megatrender, exempelvis den snabba tekniska utvecklingen, elektrifieringen och klimatomställningen. Coronapandemin har sedan inledningen av 2020 gjort att flera av de trender som tidigare förutspåtts, har kommit av sig eller tagit nya riktningar.

5.1.1 Näringslivet är en del av lösningen på samhällsutmaningarna

I dagens samhälle måste vi hantera utmaningar som klimatförändringar, urbanisering och en åldrande befolkning. I näringslivet läggs stora resurser på utveckling av produkter och tjänster som bidrar till lösningar inom dessa utmaningar. Utvecklingen mot cirkulär ekonomi, delningsekonomi och hållbarhet, ger upphov till nya affärsmodeller, som i sin tur kan ge nya lösningar på samhällsutmaningarna.

5.1.2 Hållbarhet blir en hygienfaktor för näringslivet

Miljömässiga och sociala faktorer går inte längre att separera från ekonomiska faktorer. Hållbarhet och lönsamhet går hand i hand. Att agera hållbart utifrån samtliga tre dimensioner; den sociala, den miljömässiga och den ekonomiska, blir därför en hygienfaktor för företag som vill överleva på en global marknad. På motsvarande sätt får kommuner och regioner med ett hållbart näringsliv en konkurrensfördel i kampen om både kompetensen och konsumenterna. Morgondagens medarbetare söker sig i allt större utsträckning till företag som bedriver ett aktivt hållbarhetsarbete. Likaså efterfrågar morgondagens konsumenter i allt högre utsträckning hållbara produkter. Om man i ett tidigt skede kan beakta hållbarhetsaspekter ökar möjligheterna att både bidra till en hållbar utveckling och skapa konkurrensfördelar mot andra kommuner och regioner.

5.1.3 Digitaliseringen medför ett paradigmskifte

Samhällsutvecklingen drivs och formas till stor del av digitaliseringen. Digitaliseringen medför att vi kan göra helt nya saker och att saker vi tidigare gjort kan göras på helt nya sätt. Förändringen påverkar hela samhället i grunden och berör allt från hållbar lokal och regional utveckling, till hela länders och världsdelars konkurrenskraft.

5.1.4 Framtidens jobb är inte definierade än

Digitaliseringen medför att gamla yrken försvinner och nya tillkommer i en allt snabbare takt. Mer än hälften av de jobb som kommer att finnas om 15–20 år är ännu inte definierade, vilket ställer höga krav på flexibilitet i både utbildningssystemet och hos arbetskraften. Framtidens arbetsmarknad kan komma att präglas av ett större inslag av

tidsbegränsade anställningar, egenanställningar och egenföretagande. Det skulle i så fall medföra att flexibilitet och entreprenöriell förmåga blir allt viktigare egenskaper hos morgondagens arbetskraft. Det livslånga lärandet och kontinuerlig kompetensutveckling blir då allt viktigare för attraktionskraften hos morgondagens arbetsgivare.

5.1.5 Tillväxten drivs av storstadsregioner

Ekonomisk tillväxt drivs av storstadsregioner som konkurrerar om kompetens och kapital på en global marknad. Näringslivet känner inte av några kommungränser utan har snarare regionen som plattform för att nå sina marknader runt om i världen. Ju större region, desto större förmåga att generera tillväxt.

5.2. Regionalt perspektiv

Göteborgsregionens tretton medlemskommuner verkar för att bidra till en stark och tydlig tillväxtregion i Europa som är attraktiv att leva och verka i, samt besöka. I regionen är Göteborg en motor, och dess utveckling är av central betydelse för hela Göteborgsregionens utveckling. Göteborgsregionen har tagit fram en målbild att förutsättningar för 120 000 ytterligare jobb ska skapas i hela regionen till år 2035 för att erbjuda den växande befolkningen arbete. Trots flera års ihållande högkonjunktur har vissa grupper så som utrikes födda en hög arbetslöshet. Den pågående pandemin har bland annat lett till att många enklare jobb skurits ner vilket aktualiserar utmaningen.

Göteborgsregionens näringsliv kännetecknas av globala och kunskapsintensiva tillverkningsföretag. Tillverkningsindustrin står för nästan en fjärdedel av den totala omsättningen i Göteborgsregionens näringsliv och merparten av regionens största företag återfinns inom den högteknologiska industrin.

Den starka tillverkningsindustrin och den industrinära tjänstesektorn gör Göteborgsregionen till en forskningsintensiv region. Detta är särskilt framträdande inom tre områden; fordon, läkemedel/kemi och företagstjänster. Göteborgsregionens starka industri gör också regionen till Sveriges ledande exportregion. Under 2019 exporterade regionens företag för cirka 639 000 kronor per sysselsatt, och inom de kommande 20 åren finns planer på investeringar i infrastruktur och annat byggande för 1 000 miljarder kronor.